

Medlem (Estrup) bemærke, at naar det ærede Medlem siger, at det er galt at leve over Evne, saa er det selvfølgelig rigtigt; men jeg forstaaer ikke, hvorledes det kan sættes i Forbindelse med den foreliggende Sag og navnlig i Forbindelse med Spørgsmaalet om at lade Kreditforeningerne overtage en Del af disse Laan. Forholdet er jo saaledes efter den gældende Lov om Husmandskreditforeningerne, at Staten garanterer Renten af deres Laan. Det er paa en Maade nu en Udvidelse, som her foreslaas, idet Staten sørger for at ordne Laanene saaledes, at de $\frac{2}{5}$ kunne overtages af Kreditforeningerne. Jeg forstaaer ikke, at det kan være saa farligt i finansiel Henseende at ordne Sagen paa den Maade, eller at det at leve over Evne kan sættes i Forbindelse med dette Spørgsmaal.

Estrup: Ja, jeg maa tilstaa, at jeg forstaaer ikke den højtærede Minister. Jeg betegnede det overhovedet som en Leven over Evne, naar man kun kan fortsætte sit Levned ved at laane. Det tror jeg, at den højtærede Minister vil erkende Rigtigheden af. Men det forekommer mig, at naar man undgaar at laane ved at lade andre udrede Pengene mod en Erstatning, et Vederlag derfor, saa slipper man ganske vist for dette bestemte Kendemærke paa, at man bruger for meget, men i Realiteten bliver det jo akkurat det samme. Den Betragtning, at man sagtens kan garantere, naar Garantien ikke betyder noget, idet der er Sikkerhed nok for, at Garantien ikke bliver effektiv, passer jo aldeles ikke, naar man udlaaner hele det Beløb, som en Ejendom bliver ansat til, og om hvilket man paa ingen Maade har nogen Sikkerhed for, at det svarer til, hvad Ejendommen virkelig er værd, og det end mindre, naar der i den Sikkerhed, man har, er Løsøre, Besætning o. s. v. Man kan altsaa ikke sige, at man laaner kun det, som man udlaaner paa den anden Side, og det forekommer mig, at man heller ikke er berettiget til at betragte det paa den Maade, at det er et Udlaan, der gøres som en sikker og passende Forretning. Det har jo været anerkendt fra alle Sider og ikke mindst fra den højtærede Ministers Side, at hele den Foranstaltning, som har fundet Sted gennem denne Lov, er et Forsøg, men sikkert ogsaa et Forsøg i Retning af, om ikke Pengene ere tabte for Statskassen. Jeg ser ikke rettere, end at, vil man fortsætte

Forsøget, saa gør man ogsaa bedst i at fortsætte, saaledes som man er begyndt. Dermed mener jeg ikke blot, som det er udtalt fra flere Sider, at det var ønskeligt, om man havde indskrænket sig til at forlænge hele Loven og ikke indladt sig paa nogen Forandring, thi saa var det i Virkeligheden det samme Forsøg, der fortsattes under de samme Vilkaar, men det forekommer mig ogsaa, at det er lidet heldigt at fortsætte et Forsøg saaledes, at Pengene udlaanes paa en helt anden Maade end tidligere. Det hører med til Forsøget, at man ser, hvad der maa udredes af Staten for at gaa videre ad den Vej, og deri tror jeg, at min højtærede Nabo til højre (Ahlefeldt-Laurvig) har fuldstændig Ret, at dersom det samme Princip skal gøres gældende, at det skal være en Statsopgave ved direkte Pengeforstrækninger at skaffe lykkelige Hjem Landet over, da er dette over denne Stats og enhver Stats Kræfter. Jeg vil altsaa anse det for det heldigste, at man fortsatte Forsøget, jeg er fuldstændig enig i, at man ikke kan bryde af, thi efter min Mening, er der i Virkeligheden ingen Erfaringer gjort, men jeg siger, jo mere man fortsætter nøjagtig under de samme Former, des snarere kommer man til virkelige Resultater. Dersom man, hver Gang man skal forlænge Tiden, tillige skal forandre Vilkaarene, naar man ikke fremad til det, man skal, nemlig at faa Klarhed over, hvor vidt Forsøget er lykkedes, og hvor langt man kan gaa.

Formanden: Det ærede 2det Medlem for 6te Kreds (Johansen) har Ordet for en kort Bemærkning.

Johansen: Det er ikke første Gang, at vi have hørt det ærede 11te kongevalgte Medlem (Estrup) foreholde os, at vi skulde bruge en vis Økonomi; i Dag gav han det endogsaa saa stærkt et Udtryk som dette, at man skulde vogte sig for at leve over Evne. Jeg er enig med det ærede Medlem deri. Jeg vilde kun have ønsket, at disse Teorier havde gjort sig gældende i sin Tid, da vi havde noget i Statskassen, for jeg ved, at der er et gammelt Ord, som siger, at det gælder om at spare, medens vi have noget at spare af, men jeg øjner ikke, at de Teorier, som det ærede Medlem nu gjorde gældende, blev udførte i de virkelige Forhold den Gang.

Da ikke flere forlangte Ordet, sluttedes Forhandlingen.